

Redovisning för perioden 1 april–31 juli 2009

övrigt se tidigare redovisning 16 augusti 2006–30 juni 2008

Access-projektet

ÖSTRA EMTERVIKS HEMBYGDSFÖRENING

Anställd	Kerstin Meric	Värmlands Hembygdsförbund
Handledare	Kjell Sundström	Östra Emterviks Hembygdsförening
Handledare	Marie Söhrman	Östra Emterviks Hembygdsförening

Projektägare **VÄRMLANDS HEMBYGDSFÖRBUND**

Med bidrag från **KULTURRÅDET**

Accessprojekt Östra Emterviks Hembygdsförening

Fotografier: 991 fotografier är inscannade och inlagda i Sofies fotodatabas. Bildblanketter utskrivna och insatta i pärmar.

Föremål: 60 föremål från Östra Emterviks Sparbanks Museum är fotograferade och inlagda i Sofies databas. Föremålsblanketter utskrivna och insatta i pärmar.

Tidningsarkiv: 2 pärmar med urklipp klistrade och monterade i plastfickor.

Östemtingen: 10 årgångar (och flera av samma nummer) av gamla utgående nummer är kopierade och ihopsatta till nya tidningar. Biblioteket i Sunne har beställt, och fått, samtliga 50 nummer av Östemtingen.

Föreningsarkiv: 1350 arrangemangsbilder från föreningens nutida verksamhet har iordningställts, men är inte inlagda i Sofie ännu då vi inte hann detta under perioden.

Tapetprover: En packe gamla tapetprover från hembygdsgårdens byggnader har blivit klippta och monterade i plastfickor av A3 storlek, 9 st.

Teaterföreningens: Teaterns urklippsklippärm, samt programblad har sorterat och bilder ur databasen har använts och visats i ett bildspel (70 bilder) och i en utställning som speglar teaterns 40 åriga historia. Vilket också uppmärksammats i värmländsk media, via nya tidningsklipp som vi sedan sätter i nya pärmar osv.

Resultat: Databasen Sofie innehåller nu 5 310 fotografiposter och 912 föremålsposter.

Återstående arbete

Textilförråd: Registrering, märkning och fotografering. Inskrivning i Sofie, ej påbörjat.

Ljudarkiv: Består av 150 minidiskar, 19 rullband, 5 kassetband och 1 CD. Ej påbörjat.

Filmarkiv: 13 filmer som bör registreras och överföras till DVD. Ej påbörjat.

Redovisning 1 april–31 juli 2009 enl. önskemål från ordf. Sven Hede i Värmlands Hembygdsförbund. OBS! flera svar finns att läsa i tidigare redovisningen !

Bearbetade projekt	Se föregående sidan och tidigare redovisning
Antal	Se föregående sidan och tidigare redovisning
Arkivalier	Se föregående sidan och tidigare redovisning
Fotografier	991
Böcker	Se tidigare redovisning
Föremål	60
Digitalisering	Se denna redovisning och tidigare redovisning
Dokumentation	Se denna redovisning och tidigare redovisning
Gallring	Vi har rensat ut ca. 19 st dubletter
Magasinering	Flyttat arkivet till större lokal
Restaurering	Rengöring
Annan åtgärd	Se denna redovisning och tidigare redovisning
Arbetsstimmar	680 anställd
Arbetsstimmar	194 ideellt

Har ni haft samverkan med andra organisationer?

SVAR: Ja med hembygdsföreningarna i Sunne kommun, teaterföreningen Emterviksamatorerna i Östra Ämtervik, Sunne kommun och Värmlands Hembygdsförbund.

Vad har ni haft för övriga kostnader för projektet?

SVAR: Föregående projektid och uppbyggnad 88 628 kr, se tidigare redovisning.
Plus nu 6 354 kr.

Vilka program har ni använt?

SVAR: Databasen Sofie för registrering av foto och föremål. LaserSoft SilverFast för inscanning. Adobe Photoshop CS för bildredigering. GraphicConverter för storleksanpassning av bilder till Sofie. SilverKeeper för säkerhetskopiering.

Hur kommer ni att presentera resultatet?

SVAR: Att ha arkivet öppet under ett veckoslut per månad och vid arrangemang och sedan mera om det efterfrågas. Vi har redan synts i media på grund av detta. Vi kommer att ordna kurser och ge ut saker med anknytning till den forskning som bedrivs. Målsättningen är också att lägga ut Sofiedatabasen på internet. Föreningen innehar en webbplats med databas, dock måste det till en konvertering av Sofes databas för att komma vidare med internetpubliceringen. Eftersom hela 38 hembygdsföreningar i Värmland använder Sofie för sin registrering borde det vara fullt möjligt att samla dessa på en gemensam server genom hembygdsförbundets försorg. För att finansiera detta kan man ta ut en smärre avgift av de som vill söka/titta i databaserna.

Har projektets mål och syfte uppfyllts?

SVAR: Ja, fransett publiceringen på internet.

Hur mycket återstår att göra av planerat arbete?

SVAR: I dagsläget cirka 15% men det lämnas ständigt in både fotografier och föremål till föreningen så det får betraktas som en mycket grov uppskattning. Vi tänker arrangera en kurs i arkivering för att få tillgång till flera som kan jobba i arkivet. Vi kommer också att bearbeta vissa arkivarier för att de skall bli säljbara i häften eller på CD/DVD skivor.

Kommer ni att fortsätta med dokumentationen?

SVAR: Ja, hembygdsföreningens syfte är att dokumentera hembygden och att vara den plats som folk söker sig till för att lämna in saker eller hämta information ifrån. Vi vill etablera detta som ett arkiv för hela bygden. Vi har märkt en ökad efterfrågan om arkivet generellt.

Några sidor med exempel på marknadsföring . . .

Karlsro – en ny mötesplats

Arkivet har nu flyttat till en större byggnad och så här skrev vår ordförande Marina Andersson i vårt senaste nummer av medlemstidskrift *Östemtingen*

Firat på många sätt

År 2008 firade Östra Emterviks hembygdsförening sitt 60-årsjubileum. Vi firade med att publicera ett mycket uppskattat jubileumsnummer av *Östemtingen*, ett nummer som också handlade om *Selma Lagerlöf 150 år*.

Man kan också säga att vi har firat genom att utveckla vårt arkiv. Arkivet är organiserat och inventerat tack vare Kerstin Meric i Accessprojektet. Kjell Sundström och Marie Söhrman har varit Kerstins handledare. Men arkivet har också, tack vare gåvor från medlemmar och andra, växt och vår tidigare arkivlokal, Parkhyddan, har blivit för liten. Därför beslutades att flytta arkivet till Karlsro. Flytten genomfördes under hösten 2008.

Karlsro, en ny mötesplats

Kom för att bara träffas eller gå en kurs eller titta i vårt minibliotek med 14 pärmar tidningsklipp. Hembygdsföreningens bild- och föremålsdatabas finns också utskriven och insatt i pärmar. Karlsro har två mötesrum med plats för 8 alt. 14 personer. I byggnaden finns också kontor, läsrum, kök och toalett.

Planerade kurser

Önskemål och förslag på kurser som vi fått in är släktforskning, bygdebok, vildsvin, fordonshistoria, musik- och torpinventering.

Vår gemensamma historia

Vi uppmanar sockenborna att låna ut fotografier eller lämna föremål till föreningen.

Bygdebok

För många år sedan togs beslutet att skriva en bygdebok; under 2009 ska arbetet sättas igång. Vi ska tillsammans producera en bok om den här bygden och hoppas på stort deltagande. Ni som är intresserade hör av er till mig så kan vi planera hur vi skall göra.

För övrigt vill vi i styrelsen tacka alla som ställt upp för föreningen.

Marina Andersson

Övrig tillfällen och platser för PR

- Sammanställning av hela arkivets innehåll på hemsidan.
- Bildvisning på storbildsskärm på Ås Brunn. Fotografier ur databasen Sofie som visats på hembygdsgården.
- Värmlands Hembygdsförbunds hemsida. Information om Accessprojektet.

* www.ostra-amtervik.se/hbf

NILS MELANOZ

Dikt och verklighet i Selma Lagerlöfs hembygd

Melanoz fiol bland de 10 nominerade till klenod 2009

I Nils Melanoz samling hos Östra Ämterviks hembygdsförening finns hans egenhändigt byggda fiol. Där finns även fotografier och en originalritning på altarorgeln i Östra Ämterviks kyrka. Samlingen är skänkt av Bertil Nilsson, Karlstad, barnbarn till Melanoz. Hembygdsföreningen kan inte i dagsläget visa upp dessa saker utan risk för stöld, miljöpåverkan eller andra problem. Detta tycker vi är synd då det säkert finns ett allmänt intresse av att vi gör en Melanoz hörna på hembygdsgården.

Nils Melanoz var den förste skolläraren i Östra Ämtervik. Han var född 1820 och alltså 27 år då den några år äldre Andreas Jönsson kom till kyrkan för att sätta upp den nya orgeln. Melanoz var en händig person och antagligen lärde han sig vid detta tillfälle så pass att han själv 1852 kunde bygga en orgel för Sunnemo kyrka och 1857 en i Hammarö. Melanoz skötte förutom skolan i Östanby även klockartjänsten i Östra Ämtervik. Nils Melanoz dog 1912.

Altarorgeln invigdes 1848

Vid högtidsgudstjänsten denna dag brusade den gamla orgelns toner fram högt ovanifrån som en gång änglasången över Betlehems nejder och fyllde det stora kyrkorummet med sitt väljud. Så fortsatte det sedan många år framåt. Men mot slutet av 1800-talet förändrades orgeln. Råttor och möss, som den tidens kyrkor var fulla av, utförde sina förstörelseverk och det började snart märkas. Orgeln gav inte längre ifrån sig väljud. Det kom i stället allt för ofta skrämmande ljud. Från de graciösa fasadpiporna kunde det komma tjut och bölande, som var så hemska, att östämtingarna hoppade i bänkarna och deras barn började storgråta på självaste julmorgonen.

Selma Lagerlöf har i *Mårbacka II* beskrivit klockaren i kapitlet *Kyrkresan*

Selma sitter på läktarens främsta bänk och ser ovanför altaret klockar Melanoz sitta framför orgeln. Hon ser också skörtet på orgeltramparns rock sticka fram bakom orgeln. Men så tycker hon att det är dåligt med psalmsången i kyrkan: Den enda, som sjunger i kyrkan, är Jan i Skrolycka, han som inte är riktigt klok. Och jag undrar ibland om klockar Melanoz blir ond på kyrkfolket, för att de låter honom sitta och spela psalm efter psalm utan att sjunga, för rätt som det är, så gör han något vid orgeln, så att den brusar och dånar och tjuter så starkt, att vi tror, att kyrktaket ska störta över oss. Klockar Melanoz är så trevlig och så full av skälmstycken, så att det vore just likt honom.

Det som klockaren gjorde var nog att dra an orgelns trumpetstämma.

I Mårbacka I, skriver Selma Lagerlöf i kapitlet Orkestern Och det var klockarn Melanoz, som hade fått undervisning av självaste prosten Fryxell och kunde skriva vers och laga skor och snickra ihop möbler och sköta lantbruk. Han var rolighetsminister på alla bröllop och begravningar, och på samma gång var han den bästa skollärare, som fanns i hela Fryksdalen. Och var söndag måste han spela på den förskräckliga orgeln i Östra Ämterviks kyrka, och det skulle han inte ha stått ut med, för han var en musikalisk själ, om han inte haft sin egen fiol, som han spelade på om söndagseftermiddagarna för att trösta sig.

Läs mer om Nils Melanoz

På www.ostra-amtervik.se/hbf länken ÖSTEMTINGEN där du kan ladda ner nr 45 2004 och läsa på sidorna 36–40 om Nils Melanoz liv i Östra Ämtervik.

Var finns Sveriges dolda kulturarv?

Med projektet Klenod 2009 vill Riksförbundet Sveriges Museer rädda och lyfta fram föremål som är av ett stort intresse för svenska folket – föremål som samtidigt är för värdefulla eller sköra för att kunna visas upp om de inte skyddas mot stöld och klimatpåverkan. Tävligen riktar sig till landets alla museer, kyrkor, institutioner och hembygdsföreningar. En jury bestående av personal från Riksantikvarieämbetet, Riksförbundet Sveriges Museer och huvudsponsorn Milox Skyddsmontrar AB har nominerat de tio mest skyddsvärda föremålen som skickats in till Klenod 2009. Föremålen bör uppfylla minst tre av följande kriterier: Vara känsligt för miljöpåverkan, vara stölbegärligt, ha ett stort allmänintresse, vara förknippat med speciella problem att visa upp, ha en intressant bakgrund/vara del av en berättelse.

Svenska folket röstar fram vinnaren

Nästa steg är att låta svenska folket rösta på det föremål av de tio nominerade. Folkomröstningen pågår under perioden juni–oktober. Röstningen sker på museerna och via deras hemsidor. Den som röstar på ett föremål får ange sin e-post och är med och tävlar om frikort som gäller på landets museer. Vi kommer att informera om projektet på museerna och deras hemsidor där vi visa upp de nominerade föremål och marknadsför

folkomröstningen berättar Ann-Charlotte Backlund projektledare på Riksförbundet Sveriges Museer.

Planer på samlingsutgåva

Det finns även planer på att ge ut en bok med ett urval av alla bidrag som kommit in till Klenod 2009.

Marie Söhrman

Östra Emterviks Hembygdsförening

Bildtexter

Nils Melanoz fotografi ur hembygdsföreningens bild databas.

Foto fiol Marie Söhrman

hembygdsföreningens föremålsdatabas

Originalritning altarorgeln av orgelbyggaren

Andreas Jönsson

Ur fotoalbum som Nils Melanoz fick från sina elever på sin 90 år dag.

Gå in och rösta:

www.klenod2009.se/rosta.php#

Ur VÄRMLANDS FOLKBLAD

© FOTO: ERIC BENGTTSSON

40 år med Emterviksamatörerna har resulterat i stora mängder bilder och historik, bland annat sammanställda i ett bildspel av Marie Söhrman.

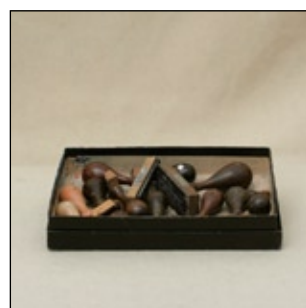
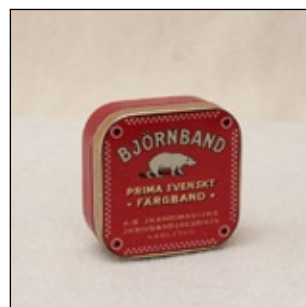
Läs mera: <http://vf.se/Kultur--Noje/Kultur/Farsartat-40arsfrande-090810.aspx>

Föremålsdatabasen 1 april–31 juli 2009

Exempel på föremål i bankmuseet som är fotograferade och katalogiserade.

**Östra Emterviks
Sparbanksmuseum**

Arbetstider KerstinMeric, accessanställd

2009

1/4 – 31 juli

680

Summa arbete

680 timmar

Ideellt arbete Marie Söhrman och Kjell Sundström

2009

1 april–31 juli

Marie Söhrman

160

Kjell Sundström

34

Summa ideellt arbete

194 timmar

Handledarnas arbetsuppgifter

- Planerat och diskuterat tillvägagångssätt i arbetet, utformning och innehåll tillsammans med Kerstin.
- Installerat eller uppgraderat, för projektets genomförande, erforderliga programvaror på hembygdsförningens dator, framförallt databasen Sofie och datorns systemprogram.
- Ställt in backupprogram så att säkerhetskopiering sker till två externa hårddiskar automatiskt två gånger per dag. Ombesörja att en extern hårddisk förvaras i hembygdsgårdens kassaskåp, och en på annan plats utanför hembygdsgården
- Anpassat inscannade originalbilder för användning i Sofies fotodatabas. Skapat nya bildposter, koppling av bilder och inskrivning av uppgifter har därefter skötts av Kerstin.
- I en del fall bistått Kerstin vid koppling av nya föremålsbilder i Sofies föremålsdel. Har även anpassat dessa bilder för användning i Sofie och även bistått med skapande av dokumentmallar för registrering av föreningens dokumentarkiv.
- Skapat dokumentmallar för utskrift av allehanda etiketter för dokumentarkivets arkivkapslar och ringpärmar i olika storlekar och även skrivit ut etiketterna.
- Instruerat Kerstin i handhavandet av registerprogram för registrering av föreningens dokumentarkiv. Skapat rutiner för hur dokumenten formmässigt skall se ut vid utskrift. Det vill säga, gjort val av typsnitt och trimmat layout och liknande.
- Innhandlat material och anpassat arkivets utrymmen tillsammans med Kerstin.
- Iordningställt denna redovisning.

Kjell Sundström och Marie Söhrman
2009-07-31

Utgifter för Accessprojektets genomförande

Enl. föregående redovisning 16 aug.2006–30 juni 2008 som ni har fått, har vi under en uppbyggnadsperiod lagt ut 88 628 kr.

Tillkommer nya utlägg för perioden 1/4–31/7 2009

Svanströms, kontorsmateriel	3 399
IKEA, hyllor, bord, lådor m m	2 955

Summa kronor inkl. moms	6 354